

تحقیقات مقدماتی (Instructinn precalable) در حقوق جزائی فرانسه
فصل دوم - تحقیقات

قسمت اول

شروع به تحقیقات

تحقیقات

رویه تحقیق و اصول محاکمات

۱ - درخواست تعقیب از طرف مدعی العموم - رویه و اصول محاکمات تحقیقات .

۱۶ - درخواست مدعی العموم برای تعقیب جرم - بمحض اینکه مدعی العموم مطلع شد که در حوزه صلاحیت او جنایت یا جنحه واقع شده است مؤظف است از قاضی تحقیق درخواست کند که به تحقیقات شروع نماید (قانون اصول محاکمات جزائی ماده ۴۷) درخواست مزبور بایستی کتبا طبق نمونه ذیل بشود :

مدعی العموم ابتدائی شهر الف ... نظر بماده ۴۷ قانون اصول محاکمات جزائی و نظر باینکه صورت مجلس تنظیم شده در تاریخ بوسیله شخص زید مشربرنشانیهای بر علیه عمر و بسن سال میباشد و چون در فلان محل در ماه مارس ۱۹۲۷ مرتکب سرقت بر ضرر چند نفر شخص خاصه آقای شده است و عمل مزبور منطبق بامواد ۳۷۹ مجازات عمومی و بعدی آن میباشد درخواست مینماید که آقای قاضی تحقیق تحقیقاتی در این باب بعمل آورده

۱۷ - آثار درخواست مدعی العموم - در خواست مدعی العموم برای تعقیب متهم مستنطق را ملزم به تعقیب مینماید و مشارالیه نمیتواند از ادامه تعقیب امتناع کند مگر بصدور قرار قطعی خود یا با صدور قرار هیئت اتهامیه

از مفاد ماده ۴۷ چنین بر میآید که قاضی تحقیق بایستی قبلا تعقیب کار را صادر نماید اما این قرار مفید فائده نخواهد بود و عملا مبادرت بصدور آن نمیشود و صرف اینکه قاضی تحقیق شروع به تحقیق مینماید نشان میدهد که به موضوع درخواست مدعی العموم عقبه داده شده در خواست تعقیب از طرف مدعی العموم بمستنطق حق میدهد که مبادرت به هر گونه تحقیقی و ارجع به اعمالی که در درخواست مزبور قید شده است بنماید اگر در نتیجه تحقیقات معلوم شد که متهم شرکاء و معاوینی داشته است قاضی تحقیق میتواند ارجع به آنان نیز تحقیقات نماید بدون اینکه در خواست جدیدی از طرف مدعی العموم بشود بالاخره صلاحیت قاضی تحقیق برای تعقیب جرائم مفوظ بسنخ عمل انتسابی و شامل تمام اشخاصیکه بیکدی از عناوین مرتکب جرم شده اند میشود نام اشخاص یعنی متهمین که در درخواست مدعی العموم ذکر میشود فقط برای آرائه طریق و تسهیل تعقیب جرم است خلاصه کلام اینکه تحقیقات و تعقیب برای کشف جنایت یا جنحه است نه اینکه از نظر این است که بر علیه اشخاص معینی اقدام شده باشد .

بنا بر این وقتیکه در خلال جریان تحقیقات قاضی تحقیق کشف نماید که متهم جرائم دیگری غیر از آنچه برای تعقیب بمشارالیه مراجعه شده است مرتکب شده نمی تواند بدون درخواست جدید مدعی العموم ارجع به آن جرائم تحقیقاتی بنماید زیرا اگر بگوئیم ارجع به سایر جرائم که درخواست آن نشده است مستنطق می تواند تحقیق کند در حقیقت دخالت در وظیفه مدعی العموم

که عبارت از شروع به تعقیب دعوی عمومی (action publique) باشد نموده

وقتیکه درخواست تعقیب بطور عادی از مستنطق شده باشد قاضی تحقیق نمیتواند از رسیدگی و تحقیق امتناع ورزد مگر اینکه تحقیقات را بلائمه بداند مثلا اگر علم حاصل کند که دعوی عمومی بطوری از بین رفته است بایستی قراری در این باب صادر نماید که موردی برای تعقیب باقی نیست و این قرار قابل اعتراض در هیئت اتهامیه میباشد. وقتیکه شاکی مدعی خصوصی میشود و طبق ماده ۶۳ قانون اصول محاکمات جزائی رفتار کرده و تطالم نموده باشد و در خلال جریان تحقیقات مدعی العموم درخواست تعقیب از مستنطق نماید در حقیقت عمل مدعی العموم شرکت در جریان انداختن کار میباشد و نه فقط برای اعلام جرم است بنابراین اگر دعوی خصوصی رد شود این قضیه خلتی به تعقیب دعوی عمومی وارد نمیآورد و منشاء آن مربوط به درخواست تعقیب از طرف مدعی العموم میباشد.

۱۸- صور مختلف تحقیقات - پس از مراجعه کار به قاضی تحقیق مشارالیه صورت مجلسی تنظیم نموده و وکیل مشاوره برای متهم تعیین مینماید سپس شخصا یا بوسیله ضابطین عدلیه و یا بوسیله همقطاران خود یعنی مستنطقین حوزه های دیگر شروع به تحقیقات میکنند در صورت مجلس ملاحظات و نظریات خود را یادداشت نموده بازرسی های لازمه را کرده تمام مدارک و اوراقی که ممکن است برای کشف حرم مفید باشد جمع آوری نموده و قرار لازمه برای احضار یا جلب صادر می نماید از متهم تحقیقات کرده و اقدام بمواجهه میکنند شهود را نیز استماع کرده در صورت لزوم به مستنطقین حوزه های دیگر استماع شهود را احاله میکند - بایستی متذکر شد که قاضی تحقیق دلائل له و علیه را جمع آوری مینماید و هیچوقت بایستی از نظر دور داشت که مشارالیه مأمور کشف حقیقت است

۲- دخالت مدافع در تحقیقات

۱۹- انتخاب و تعیین وکیل مشاور - خواهیم دید

که در موقع اولین احضار متهم قاضی تحقیق بایستی به مشارالیه اخطار کند که وکیل مشاوره برای خود انتخاب نماید متهم میتواند وکیل خود را از بین وکلاء ثابت که در صورت نام وکلاء ثابت درج گردیده انتخاب نموده و یا اینکه از بین وکلاء نامی که مشغول گذراندن دوره آزمایش هستند و یا از بین مشاورین حقوقی avoués تعیین کنند (قانون ۸ سپتامبر ۱۸۹۷ ماده ۳ قسمت سوم) .

لازم نیست انتخاب وکیل از وکلاء نامی باشد که همان شهر که تحقیقات شروع شده کار میکنند ممکن است از بون وکلاء سایر شهرها انتخاب شوند .

اگر مقتضی باشد که وکیل انتخابی (مسخر)

تعیین شود بایستی رئیس کانون وکلاء مبادرت به این اقدام نماید و اگر کانون تشکیل نشده باشد رئیس محکمه ابتدائی عهده دار این وظیفه خواهد بود (قانون ۸ سپتامبر ۱۸۹۷ ماده ۳ قسمت سوم) .

۲۰- وظایف وکیل - وکیل که بنام وکیل

انتخابی (مسخر) تعیین گردید موظف است وظیفه که به او محول شده است قبول نماید مگر اینکه عذر موجه داشته و از قبول معذور باشد در این صورت بایستی امتناع او مورد قبول رئیس کانون وکلاء و یا رئیس محکمه ابتدائی واقع شود بر حسب اینکه رئیس کانون یا رئیس ابتدائی مشارالیه را منصوب نموده باشد - مأموریت وکیل مسخر بهمین جا خاتمه پیدا نمیکند و نه فقط بایستی نزد مستنطق وظیفه خود را انجام دهد بلکه در محکمه هم بایستی مدافعه نماید

متهمین و وکلاء مشاور آنان مکلف نیستند که در تمام اختیاراتی که قانون ۱۸۹۷ برای آنها قائل شده است استفاده نمایند قانون مزبور خواسته است حقوقی برای متهم و وکیل مشاور او در نزد مستنطق قائل شود و به هر دو نفر حق داده است که نظارت در تحقیقات داشته باشند ولی در مقام آن نبوده که الزامی برای آنان ایجاد

که بازرسی نموده یا اینکه مشاهدات فنی کرده و آثار و علائم را ملاحظه نماید لازم نیست و کیل مشاور را اخطار نمایند که حضور بهم رساند لکن در صورتیکه در موقع حضور در محل وقوع جرم غیر از مورد جرم مشهود نشانیها در معررس از بین رفتن و محو باشد و یا اینکه مواجهه با شاهدهی لازم باشد که در خط-ر مرك مییاشد مسئله طور دیگری است و بایستی قبلاً بو کیل اخطار شود مگر اینکه صریحاً متهم از حضور و کیل صرف نظر نماید.

۳- دخالت مدعی العموم ابتدائی در تحقیقات

۲۲- ابلاغ اوراق پرونده - مدعی العموم ابتدائی حق دارد هر وقت مقتضی بداند ابلاغ اوراق و پرونده را از مستنطق مطالبه نماید ولی بایستی در ظرف ۲۴ ساعت مدارك مزبور را مسترد دارد (قانون اصول محاکمات جزائی ماده ۶۱) بخش نامه ۲۳ ژویه ۱۸۵۶ قسمت دو توصیه میکند که مدعیان عمومی بایستی خیلی با احتیاط در روابط خود با مستنطق رفتار نمایند و از مسائلی که باعث تأخیر کار مستنطق میشود و صدمه به تحقیقات وارد میآورد احتراز نمایند - در عمل قاضی تحقیق موقیم مسائل فوق العاده در حلال تحقیقات اتفاق میافتد و یا اینکه کامل میشود و اوراق پرونده را به مدعی العموم ابلاغ می نماید

۲۳- حضور مدعی العموم ابتدائی در عملیات تحقیق بعداً در قسمت (استنطاق و شهود) خواهیم دید که مدعی العموم ابتدائی حق ندارد در موقع استنطاق و موا- حاضر باشد مع الوصف هیچ ماده قانونی بطلان عمل تحقیق را در صورتیکه یکی از مدعیان عمومی حضور داشته باشند اعلام نمینماید - ولی وقتیکه قاضی تحقیق تحقیقات محلی میرود مدعی العموم نیز همراه او میباشد (قانون اصول محاکمات جزائی ماده ۶۲)

۴- دخالت مدعی خصوصی در تحقیقات

۲۴ - تغییراتیکه قانون ۲۲ مارس ۱۹۲۱ است - قانون ۲۲ مارس ۱۹۲۱ حقوقی را که متهم در ۸ دسامبر ۱۸۹۷ داراست بمدعی خصوصی عطا کرده یعنی مدعی خصوصی حق دارد و کیل مشاور را داش-

کند و تشخیص اینکه چه قسم اقداماتی بایستی برای مدافعه بنمایند با خود متهم و وکیل مدافع است.

۲۱ - حقوقیکه مقنن برای مدافعه متهم قائل شده - اولاً - متهم هیچوقت بایستی در موقع تحقیقات از داشتن وکیل مشاور محروم شود و کیل مشاور میتواند بلافاصله پس از اولین احضار با موکل خود ارتباط داشته و آزادانه با او مذاکره نماید (قانون ۸ دسامبر ۱۸۹۷ ماده ۸ قسمت ۱ و ۳) و برای تامین این منظور بمحض اینکه وکیل مشاور تعیین گردید قاضی تحقیق ورقة بمشار الیه تسلیم می نماید حاکی از اینکه وکیل مدافع متهم مییاشد - ثانیاً - طبق مفاد ماده ۹ قسمت ۲ و ۴ متهمی را که توقیف یا آزاد است نمیتوان استنطاق نمود یا مواجهه کرد مگر با حضور وکیل مشاور و ولی در صورتیکه صریحاً از این حق انصراف پیدا کند اشکالی ندارد در صورت اول وکیل مشاور را قاضی تحقیق ۲۴ ساعت قبل از شروع بکار احضار مینماید.

ثالثاً - ماده ۱۰ قسمت ۱ تصریح میکند که بایستی در ابتدای هر تحقیقی که بعمل می آید جریان کار بایستی بنظر وکیل مشاور برسد و از رویه عمل مستحضر شود لکن وکیل مشاور در موقع دیگری نمیتواند تقاضا کند که از جریان کار اطلاع حاصل کند مگر در موقع شروع بهر تحقیق تا وقتیکه از متهم تحقیق نشده است پرونده ممکن است سری بماند این سری بودن پرونده بایستی يك روز قبل از تحقیقات منتهی شود - بدیهی است که منعی نخواهد بود که قاضی تحقیق پرونده را در اختیار وکیل مشاور بگذارد یعنی خارج از مدتی که حقاً بایستی در اختیار وکیل باشد و باین ترتیب بر حقوق وکیل مدافع اضافه مینماید.

بالاخره طبق ماده ۱۰ قسمت ۲ بایستی بوسیله مدیر دفتر فوراً از تمام قرار های صادره وکیل مشاور را مستحضر نمود (به قسمت قرار های قاضی تحقیق مراجعه شود) از نص صریح قانون چنین استنباط میشود که وکیل فقط حق دارد در موقع استنطاق و مواجهه حاضر باشد بنابراین در موقع بازرسی وغیره نمیتواند حضور یابد فلذا وقتیکه قاضی تحقیق مقتضی دانست که بمحل وقوع جرم برود

و وکیل مشارالیه نیز در اولین جلسه حاضر شود (قانون ۸ دسامبر ۱۸۹۷ ماده ۳ که قانون ۲۲ مارس ۱۹۲۱ آن را تکمیل نموده است - مقررات ماده ۹ قانون ۸ دسامبر ۱۸۹۷ راجع باستنطاقات و مواجبه مشترکاً نسبت بمدعیان خصوصی و متهمین عمل میشود - اوراق و پرونده بایستی هر اختیار وکیل مشاور مدعی خصوصی گذارده شود یعنی همانروزی که نوبه استماع مدعی خصوصی میباشد و فوراً بایستی از تمام قرارهای صادره بوسیله مدیر دفتر وکیل مشاور مدعی خصوصی را آگه نمود (ماده ۱۰ اصلاحی) - وزارت عدلیه با صدور بخش نامه مورخه ۲۱ اکتبر ۱۹۲۲ الزام با اجرای مقررات مزبور را یاد آور شده است

۵ - طرز جریان پرونده

۲۵ - درخواست قطعی - قاضی تحقیق نمی تواند از قطعی خود را قبل از درخواست مدعی العموم برای تعقیب قضیه صادر نماید و اگر صادر کرد قرار خود بخود باطل خواهد بود بنا بر این وقتیکه جریان کار خاتمه یافت قاضی تحقیق برای آخرین دفعه عملیات تحقیقاتی را در مدعی العموم میرساند و مشارالیه نمیتواند پرونده را از سه روز نگاه دارد (قانون اصول محاکمات ائمه ماده ۱۳۷) مع الوصف اگر بیش از سه روز نگاه دارد عمل باطل نخواهد بود بهتر این است که قاضی تحقیق بیرونده « قرار قابل تعقیب بودن جرم » را نیز قی نماید و ذیل آن نیز تاریخ بگذارد که موعد سه روزه بیخ صدور آن احتساب شود این قرار بایستی باستحضار مشاور متهم و مدعی خصوصی برسد - درخواست العموم بایستی کتباً تنظیم شود و این مطلب از تلفیق ۱۲۷ و ۱۳۴ قانون اصول محاکمات جزائی استنباط میشود - درخواست قطعی تابع تشریفات رسمی و ظاهری مدعی و ولی این يك نوشته مهمی است که بایستی با کمال تنظیم شود در محکمه حوزه سن هر درخواست قطعی مواد ذیل میباشد :

۱ - شرح تفصیلی عملیاتی که واقع شده است و وقایعی

که متعاقب آن اتفاق افتاده .

- ۲ - تعیین عملیات استنطاقی بطور تفکیک .
- ۳ - تعیین عنوان جرم با تفکیک عمایاتی که جرم را تشکیل میدهد و کیفیات مشدده .
- ۴ - تعیین مواد قانون که عمل مشمول آنست .
فائده این قیود و تذکرات بارزاست اما قانون ذکر آنها را الزام نمینماید ولی برای حسن جریان کار تمایل بر این است که این رویه تعیین یابد .
- ۲۶ - اختیارات قاضی تحقیق - بلافاصله پس از اینکه مدعی العموم کار را ارجاع بمستنطق نمود و تقاضای تعقیب کرد قاضی تحقیق شروع بتمقیقات مینماید حتی در موردیکه مدعی العموم دلائل را برای تعقیب کافی نمی داند و تقاضای تحقیقات مختصری کرده مستنطق میتواند کاملاً وارد ماهیت کار شده و قضیه را تعقیب کند زیرا صلاحیت مستنطق محدود و منحصر بانجام تقاضای مدعی العموم نمیشود . مستنطق قبل از ورود بماهیت کار موقوف است نسبت بصلاحت خود امان نظر نموده و تشخیص صلاحیت ذاتی محلی و شخصی را بدهد اگر خود را غیر صالح تشخیص داد قرار عدم صلاحیت صادر مینماید - و در صورت صالح بودن ملاحظه میکند آیا عمل جرم است یا نه و میتواند به آن ترتیب اثر داد یا خیر و اگر عمل را قابل تعقیب تشخیص نداد قراری در این باب صادر مینماید - سپس اقتضای اصل قضیه تحت مذاقه قرار گیرد و ملاحظه شود آیا جرم است یا خیر یعنی معلوم نماید جنایت است یا جنحه یا خلاف وقتیکه استنباط شد که جرمی واقع نشده است قرار منع تعقیب صادر میگردد (قانون اصول محاکمات جزائی ماده ۱۲۸) - و اگر معلوم شد که قضیه جرم است باید دید آیا دلائل کافی برای اتهام میباشد یا خیر و اگر کافی است بطوریکه در فصل مربوط به « اتهام » ذکر خواهد شد قراری صادر میشود و در صورتیکه دلائل کافی نباشد قرار منع تعقیب صادر میگردد (قانون اصول محاکمات جزائی ماده ۱۲۹ الی ۱۳۳ و ماده ۱۲۸) . بقیه دارد

ش . امیر علائی